

Creació de la xarxa d'equipaments per la cultura popular i tradicional: les Cases de la Festa

Mesura de Govern

B
BC
BN

Mesura de Govern

Creació de la xarxa d'equipaments per la cultura popular i tradicional: les Cases de la Festa.

Comissió de Cultura, Coneixement, Creativitat i Innovació. Abril 2012.

La cultura popular i tradicional, a més de ser un dels eixos vertebradors del caràcter de Barcelona com a capital cultural, és un pilar de la participació ciutadana que s'expressa a través de la cultura. Per mitjà de les noranta entitats i associacions que existeixen a la ciutat, la cultura popular i tradicional és avui una realitat ben viva que es renova amb les aportacions de les joves generacions.

El govern municipal vol promoure la realitat de la cultura popular i tradicional mitjançant un major suport a l'activitat del conjunt d'entitats de la ciutat que es dediquen a aquest sector. La creació d'una xarxa de Cases de la Festa ha de ser una d'aquestes aportacions que permetin una major vertebració d'aquesta realitat.

Actualment, diversos districtes impulsen la creació d'aquests equipaments de caràcter cultural que es troben ja en sis districtes de la ciutat. L'Institut de Cultura de Barcelona proposa la creació d'una xarxa de Cases de la Festa, amb la finalitat de projectar la contribució de la cultura d'arrel tradicional al projecte de capitalitat cultural de la ciutat i, alhora, per tal d'optimitzar la inversió realitzada per l'Ajuntament al llarg dels darrers anys.

La Xarxa de Cases de la Festa ha de representar un centre cultural de caire descentralitzat, que comparteixi uns serveis comuns (comunicació, serveis pedagògics) però que permeti visibilitzar i enfortir la cultura popular i tradicional com un fet singular de la cultura a la ciutat.

El govern municipal vol promoure amb aquesta iniciativa la transversalitat de projectes culturals de base territorial, i teixir complicitats amb el sector associatiu de la cultura popular i tradicional per tal de fer extensible la xarxa a tots els districtes de la ciutat.

» 01. La Casa de la Festa, un tipus d'equipament singular per la cultura popular i tradicional.

Es defineix la Casa de la Festa com un equipament on resideixen les entitats de cultura popular catalana d'un territori concret i que els seus espais físics i els objectius del centre permeten generar activitats de promoció i difusió.

Es tracta d'un equipament cultural destinat a la conservació dels elements identitaris de la Festa, la seva explicació pedagògica i la seva difusió turística. No el caracteritza la seva configuració tipològica ni gerencial; pot estar dotada de sales expositives (permanents i/o temporals) i segons les seves dimensions també pot ser espai d'assaig i residència d'entitats. Actualment la Generalitat de Catalunya treballa en la identificació dels diferents equipaments del país amb aquestes característiques per a catalogar-los com a Cases de la Festa. Barcelona, en el seu rol de capital, hi sumarà els equipaments barcelonins que componen aquesta xarxa.

Les característiques que defineixen les Cases de la Festa com a equipament cultural es podrien resumir en els següents punts:

- ❖ Un equipament que allotja les entitats del territori de proximitat que es dediquen a la cultura popular i tradicional.
- ❖ Un espai que produeix activitat pel territori al voltant de la cultura popular i tradicional.
- ❖ Un centre que promou la formació i la recerca per tal d'estendre la realitat de la cultura popular i tradicional, i que incorpora arxius documentals sobre aquesta realitat.
- ❖ Un espai per a la exposició i conservació dels elements de la imatgeria festiva del territori.
- ❖ Un equipament per acollir serveis i activitats pedagògiques i educatives que fomentin el coneixement de la cultura popular entre les joves generacions.

» 02. La xarxa d'equipaments de Cases de la Festa, una aposta per la cultura popular i tradicional.

El govern municipal, amb aquesta mesura de govern, pretén fomentar la coordinació i el treball en xarxa dels diferents equipaments de cultura populars dels districtes, amb la voluntat que s'hi vagin incorporant els de nova creació previstos.

Actualment, els equipaments culturals, ja sigui d'iniciativa pública o d'iniciativa social, que realitzen la funció de Casa de la Festa principalment són:

- **La Casa dels Entremesos.** Espai de la imageria festiva de Ciutat Vella que allotja prop de 40 figures, entre les més representatives de la ciutat, que incorpora 14 entitats que representa uns 1.100 associats.
- **Centre Municipal de Cultura Popular de Sant Andreu.** Espai de residència de cultura popular i tradicional del districte, i alhora seu de les federacions nacionals com la de trabucaires, bastoners i tres tombs.
- **Centre d'Imatgeria Festiva de Sant Martí-Can Saladrigas.** Especialitzat en l'exposició de les figures del barri del Poblenou que es complementen amb la Biblioteca Manuel Arranz, en el mateix edifici de Can Saladrigas, especialitzada en cultura popular i tradicional.

- **La Violeta - Centre Cultura Popular de Gràcia.** Espai de la coordinadora de colles de cultura popular de Gràcia, que recull la història d'una de les cooperatives obreres més dinàmiques de la ciutat, i que obrirà les portes el setembre de 2012.
- **Casa de la Festa Poble Sec – Albareda.** Centre cívic del barri que acollirà les colles de diables, gegants, tabalers i el drac. Obertura prevista el setembre de 2012.
- **Casa dels Castellans de Barcelona.** Seu social de la colla castellera de la ciutat, que per les seves característiques arquitectòniques permet acollir una multitud d'activitats vinculats amb la difusió de la cultura popular i tradicional.
- **Centre Albert Musons de Gràcia.** Espai de les federacions de carrers de les Festes Majors de Gràcia, Colles de Sant Medir i Castellans de Gràcia. Obertura prevista: Juny de 2012.
- **Orfeó Martinenc.** Nova seu de l'històrica entitat del barri del Clot que dintre de les seves accions ha estat el motor de la cultura popular al territori amb geganters, diables, bastoners i gegants.

La creació d'una xarxa que agrupi els equipaments de la ciutat dedicats a la cultura popular i tradicional respon a una iniciativa de la Comissió de Cultura Popular i Tradicional del Consell de Cultura de Barcelona. L'Institut de Cultura (ICUB) ha acollit favorablement aquesta proposta, i a partir de la presentació d'aquesta Mesura de govern convidarà aquests equipaments a constituir la Xarxa de Cases de la Festa de Barcelona. De manera prèvia, l'Institut de Cultura ha informat ja aquesta proposta amb els sis districtes que acullen aquests equipaments, i té previst presentar la proposta al Comitè Territorial de l'Ajuntament per tal d'estendre la iniciativa a tota la ciutat.

La creació d'una marca, i/o denominació comú de Cases de la Festa, que englobi tots els centres i espais de la ciutat, per tal de poder donar una difusió conjunta i unificada de les seves activitats mitjançant diversos canals com ara:

- Elaboració d'un programa pedagògic de difusió escolar.
- Organització d'exposicions itinerants aprofitant les iniciatives ja existents.
- Promoure els intercanvis i col·laboracions sectorials.
- Producció d'un espai telemàtic (web, xarxes socials, etc.) com a eix central de difusió de totes les activitats organitzades pels diferents centres.
- Anàlisi de les necessitats d'infraestructura del sector (magatzems, locals d'assaig, centres d'activitat) i dels equipaments ja existents, per tal de desenvolupar un pla d'inversions a mig termini.

Amb l'estructuració d'aquesta Xarxa estem creant un nou Centre de Cultura Popular a Barcelona, repartit pel territori que donarà nous serveis a les entitats que hi resideixen i alhora incrementarà notablement la visibilitat de les activitats que produeixen.

La Xarxa de Cases de la Festa, amb la voluntat de teixir complicitats amb el sector del món de la cultura popular i tradicional es proposa estendre la xarxa amb uns centres i locals associats.

Centres associats:

- Museu Etnològic
- Centre Artesà .- Tradicionari (CAT)
- Biblioteca Manel Arranz especialitzada en CPT

Locals associats:

- Centre de Cultura Popular de la Sagrada Família,
- Centre de Cultura Popular de Sant Antoni

» 03. Creació d'una proposta educativa de la Xarxa de Cases de la Festa.

La prioritat del govern municipal en crear la Xarxa de Cases de la Festa és la de promoure un programa educatiu que fomenti la divulgació i el coneixement de la cultura popular i tradicional. En aquest sentit l'Institut de Cultura i l'Institut d'Educació es troben elaborant conjuntament una proposta que es preveu posar en marxa al llarg del curs 2012/2013.

La finalitat del projecte és apropar el món de la cultura popular catalana a l'alumnat de les escoles, amb la relació de visites pedagògiques als centre culturals existents a la ciutat, donant-la a conèixer a través de tècniques de joc, de participació o eines audiovisuals.

La possibilitat de poder viure en primera persona i conèixer de prop tota l'activitat i preparació que es genera arran d'una activitat festiva-popular per part dels centres educatius és una oportunitat excepcional, atès que són activitats que es mostren a la ciutadania en format d'espectador i no de participant.

D'aquesta forma, a més de treballar els continguts teòrics des les aules i amb materials específics, els alumnes podran copsar mitjançant la pròpia experiència alguns dels elements que formen part del desenvolupament d'aquestes activitats, vestuari, locals d'assaig, organització, preparació, història, etc.

Tots els programes escolars inclouran:

- Quadern per a l'alumne, una publicació divulgativa adreçada als alumnes que recull els continguts més genèrics del Projecte
- Guia pel professorat, guia adreçada al professorat que descriu el programa educatiu amb les informacions, orientacions necessàries per portar a terme el seu desenvolupament al centre educatiu
- Fitxes de les activitats, descripció de les diferents activitats a partir d'una fitxa tècnica que inclou informacions rellevants sobre els diferents àmbits: castellers i falcons, gegants i capgrossos, sardanes i ball de bastons, grallers i tabales, diables i dracs, etc.

Al llarg del curs escolar 2012/13 es duran a terme els següents programes:

- Els falcons i els castellers
- Les danses: la sardana, el ball de bastons
- Fabulari: els gegants, els capgrossos
- El món del foc: bèsties, diables
- La música: grallers i tabalers
- La cobla: els instruments Catalans Compota de Cobla
- Dotze per onze
- El flamenk: nascut a Catalunya
- Maleta de tonades: cançons tradicionals catalanes

» 04. Posada en marxa d'una proposta de comunicació compartida per a la xarxa: exposicions temporals i presència en les xarxes socials.

A més a més de la posada en marxa d'un projecte educatiu per la Xarxa de Cases de la Festa, l'Institut de Cultura proposarà altres elements de comunicació conjunta per a la xarxa que promoguin la difusió de la cultura popular i tradicional a la ciutat.

Es proposarà la presència a las xarxes socials de la marca CULTURAPOPOPULARBCN, com un espai per a l'intercanvi i la difusió del sector de la cultura popular i tradicional a la ciutat a través del web. Les aportacions de les diverses cases de la festa faran també possible la producció d'un programa web-ràdio: FES TA FESTA, com un espai divulgatiu per a donar a conèixer l'agenda d'activitats i la innovació al voltant d'aquest sector.

La proposta de difusió i comunicació es complementa amb una proposta d'exposicions itinerants produïdes conjuntament amb el Museu Etnològic de Barcelona. Actualment es troben ja en itinerància les exposicions: "La Patum i els altres patrimonis" (actualment a Sant Andreu), "Gent de festa" i "Calendari dels Pagesos"; i pels propers mesos es troben ja en preparació les exposicions: "La Tarota" (produïda pel CAT), "Sant Joan: Festa de Barcelona" i "Joan Amades".

Per les tasques de coordinació de la xarxa, comunicació i serveis educatius compartits, l' Institut de Cultura disposa d'un pressupost de 70.000 euros per l'any 2012.